UUTISET

Meillä on ollut naispappeja jo 50 vuoden ajan. **PIISPA ANTJE JACKELEN, LUNDIN HIIPPAKUNTA**

Eläinlääkärin suurkorvauksista valitettu

Toissaviikolla Pohjois-Savon käräjäoikeudessa muhkeisiin korvauksiin hoitovirheestä tuomitun eläinlääkärin tuomiosta on valitettu. Eläinlääkärin oikeusavustaja **Juha Matti Haarti** vahvistaa, että asiaa käsitellään seuraavaksi hovioikeudessa.

Pohjois-Savon käräjäoikeus määräsi Kiuruvedellä toimineen eläinlääkärin maksamaan 230 000 euroa vahingonkorvauksia Valtraus-nimisen suomenhevosorin omistajille. Korvaussummaa on pidetty nettikeskusteluissa kohtuuttomana hevosen matalan vakuutusarvon takia. Lisäksi on ihmetelty, miksei ihmisten hoitovirheestä jouduta maksamaan moisia summia.

Suomen eläinlääkäriliiton mukaan eläin on tavara, eikä sitä voida suoraan verrata ihmiseen.

”Suomen eläinlääkäriliitto vakuuttaa jäsenensä hoitovirhetapausten varalta vastuuvakuutuksella. Eläinlääkärin ei ole pakko olla liiton jäsen, ja hän saa siitä huolimatta toimia eläinlääkärinä”, sanoo liiton toiminnanjohtaja **Marjatta Vehkaoja**.

Hän ei halua kommentoida onko oikeusjutun vastaaja liiton jäsen.

6-vuotias menestyksekäs ravihevonen Valtraus menehtyi loppuvuodesta 2009 hoitovirheen seurauksena. 20 000 euron summasta vakuutetusta eläimestä oli sen omistajille jo maksettu vakuutuskorvaus, jonka oikeus vähensi alun perin 250 000 euron vahingonkorvauksesta.

Hevosen omistajat perustelivat 20 000 euron vakuutussummaa sillä, että hevosvakuutuksiin sidotaan tunnetusti korkeat vakuutusmaksut. Oikeudessa kuultujen todistajien mukaan hevosen todellinen arvo oli kuitenkin moninkertainen.

Tunnetun hevosmiehen **Veijo Toivosen** mukaan parhaat suomenhevosorit pääsevät jopa 200 000 euron palkintorahoihin vuodessa. Valtrauksen kohdalla sen siitostulot ensimmäisellä astutuskaudella olivat 58 000 euroa.

Kuolinvuonnaan Valtraus kilpaili vain neljä kertaa ansaiten 4 600 euroa.

SATU PITKÄNEN

Nainen arkkipiispaksi ensi kertaa Ruotsissa

Ruotsin luterilainen kirkko sai tiistaina historiansa ensimmäisen naispuolisen arkkipiispan.

Lundin hiippakunnan piispa **Antje Jackelen** voitti arkkipiispanvaalin suoraan ensimmäisellä äänestyskierroksella keräämällä 56 prosenttia äänistä.

Jackelen ei itse pitänyt naisen valintaa yllättävänä.

”Meillä on ollut naispappeja jo 50 vuoden ajan”, hän muistutti.

Saksassa syntynyt Jackelen opiskeli teologiaa Tübingen yliopistossa ennen muuttoaan Ruotsiin. Hän on työskennellyt uransa aikana myös Yhdysvalloissa.

Jackelen astuu tehtäväänsä ensi kesänä, jolloin nykyinen arkkipiispa **Anders Wejryd** jää eläkkeelle. Wejryd oli Ruotsin luterilaisen kirkon ensimmäinen itse valitsema arkkipiispa. Ruotsissa kirkko erotettiin valtiosta vuonna 2000, ja sitä ennen piispojen nimityksistä vastasi maan hallitus.

STT

POLITIIKASTA LYHYESTI

Keskusta: Tiedonanto omistajapolitiikasta

Pääministerin on annettava viipymättä eduskunnalle valtion omistajapolitiikasta luottamusäänestykseen johtava valtioneuvoston tiedonanto, vaatii keskusta.

”Pääministerillä pitää olla kanta ja hallituksella linja. Hautala-tapaus on osoittanut hallituksen olevan omistajapolitiikassaan tuuliajolla”, keskustan tiedotteessa kirjoitetaan.

Metalliliitto hyväksyi keskitetyn sopimuksen

Metalliliiton valtuusto on hyväksynyt keskitetyn ratkaisun mukaisen työehtosopimuksen. Liittovaltuusto hyväksyi sopimuksen yksimielisesti. Keskusteluissa tehtiin yksi hylkäysesitys, joka kuitenkin vedettiin pois.

Teknologiateollisuus ottaa kantaa sopimukseen torstaina.

Metalliliiton ja Teknologiateollisuuden sopimus on ensimmäinen merkittävä työehtosopimus, josta on sovittu keskitetyn sopimuksen pohjalta. Sen odotetaan antavan suuntaa myös muiden alojen neuvotteluille.

Kaikkien ammattiliittojen on kerrottava ensi viikon perjantaihin mennessä, hyväksyvätkö ne keskitetyn sopimuksen.

Vihreät valitsee tänään uuden kehitysministerin Heidi Hautalan tilalle.

Kehitysministeri todennäköisesti nainen

Vihreiden kansanedustaja **Pekka Haavisto** uskoo, että seuraava kehitysministeri on nainen. Haavisto sanoi MTV3:n haastattelussa, että vihreät kiinnittää paljon huomiota tasa-arvon tavoitteeseensa.

Hän ei ottanut suoraan kantaa siihen, olisiko itse käytettävissä ministeriksi.

Vihreät valitsee keskiviikkona uuden kehitysministerin perjantaina eroamaan joutuneen **Heidi Hautalan** tilalle. Ministeri vastaa myös valtion omistajaohjauksesta.

Haavisto mainitsee sopivina ministeriniminä kansanedustaja **Tuija Braxin** ja europarlamentaarikko **Satu Hassin**.

Maataloustuottajain yhdistysten
SYYSKOKOUKSET
pidetään 21.10.–27.10.2013
maataloustuottajaliitoittain seuraavasti
MTK

KAAKKOIS-SUOMI

Parikkala	22.10.	klo 12:00	Lohikontti (Melkoniementie 2), (lounas klo 11)
Suomenniemi	23.10.	klo 19:00	Mutteritupa (Karkauksentie 169)

LAPPI

Tunturi-Lappi	25.10.	klo 11:00	Muonion osuuspankki

POHJOIS-SAVO

Tervo-Vesanto	25.10	klo 10:00	Vesannon Op:n kokoustilat

Kokouksissa käsitellään maataloustuottajain yhdistysten sääntöjen 10 §:n 2 momentissa mainitut asiat; mm. hyväksytään toimintasuunnitelma ja talousarvio sekä vahvistetaan jäsenmaksut vuodelle 2014. Kokouksissa toimitetaan yhdistysten johtokunnan tarvittavien jäsenten sekä muiden edustajien vaali eri tehtäviin.

Maataloustuottajain yhdistysten johtokunnat

Jatkajat uneksivat pihatosta ja luopujat talosta järven rannalla

Jarkko ja Kaija Rissanen haaveilevat Leppävirralla uudesta pihattonavetasta. Timo ja Riitta Rissanen unelmoivat eläkeläistalosta järven rannalla.

KARI SALONEN

Jarkko ja Kaija Rissanen jatkavat kaksin Puroharjun tilaa. Riitta ja Timo Rissanen siirtyvät avustaviksi perheenjäseniksi.

LEPPÄVIRTA (MT)
Kahden sukupolven Rissaset suunnittelevat sukupolvenvaihdosta. Etukäteishakemus jätetään marraskuun lopussa. Kauppa tehdään keväällä.

Timo Rissanen voi päästä luopumistuelle 56-vuotiaana, kunhan hakemus tehdään tänä vuonna. Rissanen on nyt 54-vuotias. **Riitta Rissanen** täyttää 53.

Säännöt muuttuivat tämän vuoden alusta niin, että luopumistukea voi hakea kaksi vuotta ennen ikärajan täyttymistä. Tämä sopii Rissasille.

”Erittäin positiiviselta tuntuu omalta kohdaltani”, Timo Rissanen kommentoi.

Vuodenvaihteessa luopumistuen ikäraja nousee 59 vuoteen perheen sisäisissä vaihdoksissa. Ikä pysyy 60 vuodessa, kun tila siirtyy ulkopuoliselle jatkajalle.

Tiimipäällikkö **Eila Tamminen** Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta korostaa, että hakemus luopumistuesta pitää tehdä tämän vuoden puolella.

”Ensi vuonna Rissasilla ei ole oikeutta nykylain mukaiseen luopumistukeen.”

Ykkösluokkaa aiotaan lypsää jatkossakin

Kunniakirja tuvan seinällä kertoo, että Rissaset tuottivat ensiluokkaista maitoa 25 vuotta yhtäjaksoisesti. Tila siirtyi heille vuonna 1986. **Jarkko** – pojista keskimmäinen – oli silloin yhdeksän kuukautta vanha.

Jarkko ja **Kaija Rissanen** aikovat jatkaa maidontuotantoa, vaikka EU-maatalouspolitiikka asettaa kysymysmerkkejä. Maitokiintiöt poistuvat vuonna 2015.

”Uskomme, että maitoa voi Suomessa edelleen tuottaa kannattavasti.”

Maatila tarvitsee jatkuvaa kehittämistä pärjätäkseen. Parannuksia suunnitellaan nykyiseen parsinavettaan. Uusi pihatto on mietinnässä.

Nuoret Rissaset valmistuvat lähiaikoina amk-agrologeiksi. Kaija hoitaa tutkimuslaitoksen karjaa Maaningalla. Timo toimii lomituksissa työnjohtajana.

Jarkko Rissanen sanoo ammatinvalintansa varmistuneen opintojen edetessä. Äiti kiusoittelee, että emännän löytyminen taisi ratkaista. Avioliitto on kuukauden ikäinen.

Luopumistuen odottaja voidaan palkata töihin

Riitta ja Timo Rissanen laajensivat parsinavettaa vuosituhannen vaihteessa. Lypsylehmien määrä kaksinkertaistui reiluun 30 eläimeen.

Luopujat varaavat tontin järven rannasta. Sinne rakennetaan uusi koti, kunhan kaava valmistuu.

Sauna jo tehtiin. Uintikausi jatkuu keväästä pitkälle syksyyn.

Luopumistukea maksetaan Timo Rissaselle puolentoista vuoden päästä, kun hän täyttää 56 vuotta. Riitta odottaa omaansa uinuvalla eläkkeellä.

”Luopujat voivat olla siihen asti ansiotyössä ja saada siitä palkkaa”, Tamminen sanoo.

Rissaset suunnittelevat vanhempien avustavan karjanhoidossa. Myel-vakuutettuina yrittäjinä he eivät voi jatkaa tilakaupan jälkeen.

Johtaja **Antti Huhtamäki** korostaa, että jatkajat vastaavat sitten maatilasta. Mela voi aluksi hieman joustaa tilalla asumisen vaateista. Sata kilometriä on liikaa.

Jatkajan ei katsota silloin vielä täyttävän asumisesta antamaansa viljelysitoumusta.

”Otamme kuhunkin tapaukseen kantaa erikseen.”

Luopujat myel-vakuutetaan perheenjäseninä, jos jatkajat maksavat heille palkkaa. Myel-vakuutus on pakollinen, jos palkka ylittää 3 652 euroa vuodessa.

Luopumistukilaisen muille tienesteille säädetään 695 euron ansaintaraja kuukaudessa. Tämä ei koske niitä, jotka odottavat luopumistuen alkamista.

Tamminen suosittaa tapaturmavakuutusta, jos luopujat avustavat ilman palkkaa maatilalla. Pakolliset vakuutukset päättyvät, kun tilan hallinta siirtyy jatkajille.

JUHANI VIITALA

Suomi neuvottelee luopumistuen jatkosta

Suomi alkaa neuvotella luopumistuelle jatkoa. Neuvottelut liittyvät Suomen niin sanottuihin 141-tukineuvotteluihin.

EU-komissiolle Suomi ehdottaa, että luopumistukea jatketaan seuraava ohjelmakausi eli vuoden 2020 loppuun asti.

”Luopumistukea on tarkoitus soveltaa sukupolvenvaihdoksiin ensi vuoden ikärajoin”, maatalousneuvos **Esko Juvonen** maa- ja metsätalousministeriöstä sanoo.

Ikäraja nousee ensi vuoden alusta 59 vuoteen lähisukulaisten välisissä sukupolvenvaihdoksissa. Nyt alaikä on niissä 56 vuotta.

Luopumistuelle voi päästä 60-vuotiaana maataloudesta luopuja, joka myy maatilansa vieraalle jatkajalle. Tämä ikäraja pysyy ensi vuonna ennallaan.

Luopumistuessa tehdään nykyisin vain sukupolvenvaihdoksia. Niin tehtäisiin myös jatkossa EU:lle jätetyn Suomen esityksen mukaan.

Nykyinen laki luopumistuesta on voimassa ensi vuoden loppuun asti. Juvonen pitää todennäköisenä, että tätä luopumistukea voidaan soveltaa ensi vuosi.

EU:ssa maatalouden ohjelmakausi vaihtuu tämän vuoden lopussa. Seuraavaksi neuvotellaan maatalouspolitiikasta, joka alkaa ensi vuodesta ja jatkuu vuoden 2020 loppuun.

Luopumistuen jatkaminen sisällytettäisiin etelän 141-tukien ja pohjoisen 142-tukien sisälle. EU-parlamentti äänesti vihreää Suomen kansalliselle 141-tuelle.

EU-komission virkamiehet eivät tiettävästi juuri innostu luopumistuen jatkosta.

Johtaja **Antti Huhtamäki** sanoo Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa luopumistuen jatkon sujuvan ongelmitta, jollei suuria muutoksia tehdä. Hän toivoo luopumistuen jatkoa.

”Maatiloilla tarvitaan nopeasti tietoa, jotta ne voivat suunnitella toimintaansa pitkäjänteisesti.”

Projektipäällikkö **Sirpa Lintunen** MTK-Pohjois-Savosta iloitsee, että Suomi neuvottelee EU:n kanssa luopumistuen jatkosta. Lintunen edistää sukupolvenvaihdoksia maatiloilla.

JUHANI VIITALA

TUKI

Luopumistuki muuttunut joka vuosi

Nykyinen luopumistuki säädettiin vuonna 2011. Laki on voimassa vielä ensi vuoden loppuun asti.

Ensi vuonna luopujan ikä nousee 59 vuoteen lähisukulaisten sukupolvenvaihdoksissa. Nyt ikäraja on 56 vuotta.

Tänä vuonna luopumistukeen oikeutetaan vuonna 1959 ja sitä ennen syntyneet. Hakemus voidaan jättää kaksi vuotta ennen lutu-ikää.

Luopumistuen hakemus pitää 1958 ja 1959 syntyneiden jättää ennen ensi vuotta. Lopullinen kauppa pitää allekirjoittaa ja tilan hallinta siirtää jatkajalle ensi vuonna.

Siirtymäsäännös kirjaa, että vielä ensi vuonna aikaisintaan 1957 syntyneet lähisukulaiset voivat saada luopumistuen 56-vuotiaina.

Luopumistukea aletaan maksaa, kun luopuja täyttää lutu-eläkeiän. Eläkettä maksetaan 63 vuotiaaksi. Jatkajan pitää olla alle 40-vuotias kaupat tehtäessä.

Luopujan alaikä pysyy 60 ikävuodessa, jos jatkaja on perheen ulkopuolelta.

Luopujan puoliso, yhtymän sisarus, leski tai myel-täystyökyvyttömän eläkeläisen puoliso voi hakea uinuvaa eläkettä. Allekirjoittajan pitää olla 51-vuotias. Eläke alkaa iän ja ansaintarajan täytyttyä.

Vuonna 1963 syntyneiden leskien ja työkyvyttömyyseläkeläisten puolisoiden pitää hakea luopumistukea tänä vuonna, jos mielivät lutu-oikeuden.

Luopumistuessa avitetaan enää pelkkiä sukupolvenvaihdoksia. Pellon vuokraus sekä lisämaan kaupat tiputettiin vähittäin pois vuoden 2011 laista.

Puolessa maatilojen sukupolvenvaihdoksista hyödynnetään luopumistukea. Tarkoitus on edistää maatalouden rakennekehitystä.

Luopumistuki aikaistaa sukupolvenvaihdoksia keskimäärin viisi vuotta.

Timo ja Riitta Rissanen rakensivat ja laajensivat urallaan. Nyt on luvassa seesteistä.

JUHANI VIITALA

Monelle maistuu valmisruoka

Saarioisen syyskuussa teettämän tutkimuksen mukaan yli 60 prosenttia suomalaisista syö valmisruokaa vähintään kerran kuukaudessa. Kuusi prosenttia ei syö valmisruokaa koskaan.

Kolmannes kuluttajista eli noin 1,79 miljoonaa henkilöä syö valmisruokaa vähintään kerran viikossa.

”Määrä yllätti meidät. Toisaalta se on helppo uskoa, kun tiedetään, mikä määrä meillä valmisruokaa tehdään”, sanoo markkinointi- ja viestintäjohtaja **Ritva Mäenpää** Saarioisilta.

Tutkimuksen mukaan useimmin valmisruokaa syövät 35–44-vuotiaat naiset ja 25–44-vuotiaat miehet, harvimmin puolestaan yli 55-vuotiaat naiset. Perheistä, joissa on alle 15-vuotiaita lapsia, 47 prosentissa syödään valmisruokaa viikoittain.

”Tulokset kertovat, että valmisruoka tuo helpotusta suomalaisten arjen ruuanlaittoon ja säästää aikaa”, sanoo Mäenpää.

Yli puolet tutkimukseen vastanneista suhtautuu valmisruokiin positiivisesti tai neutraalisti. Valmisruokien myönteisinä ominaisuuksina vastaajat pitivät ajansäästöä, arkiruokailun helpottumista ja valmisruokien säilyvyyttä. Moni kertoi myös, ettei pidä ruuanlaitosta.

Valmisruokia valittiin muun muassa hyvän maun, laadukkuuden, kotimaisuuden ja lihan kotimaisuuden vuoksi.

Vähiten vastaajat kiinnittivät huomiota hiilihydraatteihin ja luomuun. ”Voi olla niin, että luomu liittyy enemmän raaka-aineisiin kuin valmisruokiin”, Mäenpää pohtii.

Valmisruokien asema näyttää vahvalta jatkossakin, sillä tutkimukseen vastanneista 74 prosenttia arvioi vuoden päästä valmisruokien kulutuksensa olevan ennallaan tai kasvavan. Viiden vuoden kuluttua näin arvioi 64 prosenttia vastaajista.

Valmisruokien kulutuksesta ei ole käytettävissä tarkkoja tilastoja. Jos muutosta on ollut, Saarioisten toimitusjohtaja **Ilkka Mäkelä** arvioi sen eniten johtuvan hävikin pienenemisestä.

”Muutosta on laskun sijasta voinut tapahtua eri tuoteryhmien välillä. Tarkkaa tilastoa ei ole, mutta välipalatuotteet on nopeimmin kasvava ryhmä.”

Suosikki riisipiirakka

Valmisruuista vastaajien ehdoton ykkössuosikki on riisipiirakka. Kärkeen kuuluvat myös pakastetut vihannessekoitukset, wok-vihannespakasteet, perunapakasteet, muut pakastevihannekset ja pitsat.

Saarioisilla valmisruuaksi määritellään heti kypsennyksen jälkeen jäähdytetty ruoka, joka säilytetään alle kuudessa asteessa.

Maksalaatikkoa Saarioinen tekee noin kymmenen miljoonaa rasiaa vuodessa. Yhteensä laatikoita valmistetaan noin 23 miljoonaa rasiaa vuosittain. Vastaavasti pitsoja valmistuu noin 20 miljoonaa kappaletta vuosittain.

Suomalaista lihaa

Toimitusjohtaja Mäkelä painottaa, että yritys käyttää bränditeissaan vain suomalaista lihaa. Vain kalkkunaa tuodaan, Puolasta ja Saksasta. Senkin osalta yritys varmistaa, että liha on kasvatettu, teurastettu ja leikattu samassa maassa.

”Lihan alkuperämerkintä on kaikissa tuotteissamme”, Mäkelä kertoo.

Mäenpää huomauttaa, että kaikkien raaka-aineiden kotimaisuusaste on yli 90 prosenttia.

Saarioinen ei käytä valmisruuissaan säilöntäaineita, ja lisäaineitakin vain tarpeen mukaan.

Saarioinen hallitsee noin 40 prosenttia Suomen valmisruokamarkkinoista. Yrityksen liikevaihto oli viime vuonna 334,2 miljoonaa euroa. Henkilöstöä oli 1 970.

MAIKKI KULMALA